

OBČASNÍK SPUSA

ČERVEN – ČERVENEC 2013

číslo 7.

SPOLEČNOST PŘÁTEL USA – SOCIETY OF FRIENDS OF THE USA ČESKO-AMERICKÝ KLUB – THE CZECH-AMERICAN CLUB POBOČKA PRAHA – hlavní město

25. června to bude již 63 let od vypuknutí Korejské války, ale stále tam hrozí propuknutí nového konfliktu. Je pak otázka, zda zoologická zahrada tamního komunistického režimu se mezitím neproměnila v nebezpečný Jurský park.

Během 2. světové války byl celý Korejský poloostrov pod nadvládou Japonských okupantů. Po válce došlo k politickému a územnímu rozdělení tohoto východoasijského státu. Hranice nově vzniklých území byly určeny 38. rovnoběžkou. Ta dělila severní stalinistickou Koreu od Jižní Koreje, která byla orientována na západní demokracie. Jižní Korea byla osvobozena od fašistických armád spojeneckými jednotkami, ale jejich severní sousedé byli obsazeni sovětskou armádou společně s čínskými polovojenskými jednotkami. Z těchto důvodů tam vznikly zcela odlišné státy. Tento rozdíl a celosvětové komunistické zájmy se staly příčinou krvavého konfliktu, který na dlouhou dobu změnil tehdejší studenou válku na velmi nebezpečný konflikt, který mohl přerůst v novou světovou válku.

Poválečné období se tehdy vyznačovalo silnou komunistickou expanzí do všech částí světa. Severní Korea, za silné podpory zemí budoucí Varšavské smlouvy, se stala jiskrou tohoto mezinárodního vojenského střetu. USA v té době měly problém s poklesem ekonomiky, způsobeným astronomickými výdaji na bojištích 2. světové války i změnou na mírovou výrobu. USA si ale nemohly dovolit ústup v nastávající studené válce, někdy také zvané *válkou červených knoflíků*, což bylo odvozeno od ovládacích panelů balistických raket s atomovými hlavicemi. Nastala doba velké nejistoty, co přinesou další dny. Po konsolidaci vztahů s Japonci si USA uvědomily, že pokud dále chtějí být světovou velmocí, musí využít všechny možnosti a zamezit další komunistické rozšiřování a zastavit jejich celosvětové rozpínání. Východní Asie byla nebezpečným zdrojem takového napětí, a tak se toto území stalo rozhodujícím místem střetu obou světových sil.

V té době byla nově uplatněna tzv. Dullesova doktrína, tj. padne-li za oběť komunistického rozpínání další země, vyvolá to lavinovou reakci, jejíž konec mohl mít pro světovou stabilitu nedozírné následky. Proto byly i tyto obavy z další možné expanze světového komunismu. To vše vedlo ke zvýšené odhodlanosti americké veřejnosti a ke změně dosavadního mírového jednání k daleko účinnějším metodám. Z prohlášení zpravodajských služeb CIA se postupně rýsovala další potenciální oběť sovětských komunistických sil, a měla to být Jižní Korea.

Představitelé USA reagovali na nově vzniklou hrozbu ekonomickou podporou Jižní Koreje a *stabilizací místní vlády*. Ekonomická podpora byla brzy rozšířena i na podporu vojenskou, kterou zajišťovali američtí poradci, působící jako hlavní koordinátoři výcviku jihokorejské armády a příslušného vyzbrojení.

Za úsvitu 25. června 1950 došlo k (relativně) nečekané invazi severokorejské pravidelné armády přes 38. rovnoběžku v počtu přesahujícím dvojnásobek jihokorejské. Pět let po ukončení 2. světové války tak vzniká nový konflikt, který málem zahájil 3. světovou válku. Masivní nápor a přesila severokorejské armády, která byla pouze prodlouženou rukou generálů Stalina. Rozprášíla místní odpor a málem tak donutila Jižní Koreu ke kapitulaci. Došlo k ústupu všech jihokorejských jednotek do jihovýchodní části poloostrova, kde se v tomto perimetru opevnily a čekaly na pomoc.

Záhy pak došlo k vyložení amerických pozemních sil, podporovaných leteckými odvetnými údery bombardérů, které měly své základny na Japonských letištích a letadlových lodích. Rozsáhlé americké mobilizaci předcházelo i bouřlivé zasedání Rady Bezpečnosti OSN, která potvrdila status Severokorejské vlády jako agresora a vyzvala své členy ke kolektivní akci na záchranu demokratických hodnot v této části východní Asie. Sovětský Svaz tehdy bojkotoval postup Organizace Spojených Národů svou neúčastí v hlavních jednání zejména proto, že ze zasedání byla nekompromisně vyloučena komunistická Čína. Spojenecké jednotky OSN, složené zejména z armády Spojených států, tak měly nyní volné ruce a mohly přistoupit k podpoře jihokorejského lidu.

Situace se pak rychle změnila. Stejně jako Jihokorejci 25. června, musela nyní i severokorejská armáda čelit dobře vedenému útoku do týlu vlastních řad. Generálu MacArthurovi, veliteli pozemních sil ve východní Asii, se nejen podařilo prolomit frontu, ale i zahnat severokorejskou armádu tam, kde válka původně začala – za 38. rovnoběžku. Prezident USA Harry Truman však dal rozkaz k dalšímu postupu, tedy i na území KLR. Domníval se, že se mu podaří rozpráší komunistické agresory dobitím Severní Koreje a uspořádat tam svobodné volby. Pak by bylo možno spojit obě znesvářené země a zřídít mírovou a prosperující společnost. Postup spojeneckých jednotek v této fázi bitvy nikterak nenaznačoval, že by tyto úvahy byly nereálné. Armády OSN a USA těžily z momentu překvapení a stále zatlačovaly armádu KLR dále na sever.

Po třech měsících války, uprostřed října 1950, bylo dobyt hlavní Severokorejské město – Pchjongjang. Vyčerpaná severokorejská armáda zkolabovala a ustoupila do nejsevernějších míst, a to až na hranici s Čínou v povodí řeky Jalu. Generál MacArthur viděl konec války v dohledu a vojákům sliboval návrat do rodné vlasti ještě před vánocemi. Tyto předpoklady se však nejen nenaplnily, ale zcela změnily.

J. V. Stalin reagoval na totální neúspěch svých severokorejských soudruhů masivním vojenským zapojením do konfliktu, čímž se v podstatě stal jakýmsi utajeným vrchním velitelem celé operace proti tzv. imperialistické hrozbě a silně tak eskaloval celý průběh války. Rovněž obrovské zapojení rudé Číny do konfliktu, jako země s téměř neomezenými lidskými zdroji, znamenalo další změnu v Korejské válce. Na jaře roku 1951 zasáhla do bojů Čínská armáda v počtu téměř jeden a čtvrt milionů vojáků, kteří byli vybaveni sovětskou vojenskou technikou. Navíc ještě byli letecky podporováni stovkami elitních sovětských pilotů. Samozřejmě to vše podléhalo velkému utajení – sověti létali v Čínských uniformách a strojích a čínské jednotky byly považovány za dobrovolníky.

Americké jednotky byly tak donuceny opustit své strategické pozice a pod tlakem obrovské přesily ustupovaly na jih. V této době se válka dostala do velmi nebezpečného stavu. Z pozdějších prohlášení vyplývalo, že v této době uvažoval prezident Truman o použití balistických raket s atomovými hlavicemi, které byly ve skladech, na dřívějším japonském ostrově Okinawě.

Po dlouhém období komunistických ofenzív byly americké jednotky zatlačeny zpět na 38. rovnoběžku, avšak stále nebyly schopny čelit stále čerstvým čínským posilám. Jihokorejská armáda byla s americkou, po dobytí Soulu, opět zatlačena na jih korejského poloostrova. Nástupce prezidenta Trumana Dwight Eisenhower tehdy rovněž velmi váhal s použitím atomových zbraní. Jen shoda náhod zabránila jejich použití. To by v konečném důsledku asi vedlo k oficiálnímu vstupu Čínské lidové republiky i Sovětského Svazu do tohoto konfliktu, který by z největší pravděpodobností přerostl ve třetí světovou válku.

Místo toho odsouhlasil další posily amerických vojsk do jižní Asie. Komunistický nápor se však pomalu vyčerpal. Čínské a severokorejské jednotky byly předchozími boji prožděné a měly dlouhé a problematické zásobovací cesty. Naopak čerstvé americké síly zajistily obrát v této válce. Spojenecké jednotky se zkonsolidovaly a opět se ujaly iniciativy a komunistické vojenské síly se brzy daly na ústup, Soul byl osvobozen a armády se zastavily tam, kde válka původně začala – na 38. rovnoběžce. Obě velmoci již neriskovaly další změny linie fronty. Na obou stranách již nebyl zájem na dalším vyhrcození této války, která pak po delší dobu stagnovala.

Přehled: Severokorejská invaze probíhala od 25. června až 14. září 1950; protiútok OSN a USA 15. září až 24. října 1950; vstup Číny do válečného konfliktu 25. října 1951. Jednání o příměří byla zahájena 10. července 1951, ale protáhla se na dlouhé dva roky. Vzájemně se ještě bojovalo s velkými ztrátami, ale fronta se téměř neměnila. Mezitím se rozpoutala Indočínská válka, Harryho Trumana vystřídal nový prezident USA, a to Dwight Eisenhower a v té době zemřel i Stalin. Konečně 20. července byla stanovena demarkační linie. Bylo to pár kilometrů od 38. rovnoběžky a kolem ní bylo ustanoveno demilitarizované pásmo. Teprve 27. července 1953 podepsali zástupci OSN s představiteli Číny a Severní Koreje *Dohodu o příměří* a následně byla zastavena vzájemná palba, což by mělo platit až do současnosti. Mírová smlouva však nebyla uzavřena, a tak jsou obě strany stále ve válečném stavu. Nově však vládci KDR jednostranně vypověděli Dohodu o příměří.

Válečné ztráty: USA 50 000; Jižní Korea 1 250 000; Severní Korea 500 000; Čína 900 000; OSN 3 000, tj. celkem 2 703 000.

Poznámka: SSSR přiznaly ztrátu 120 pilotů.

Resumé: Korejská válka odhalila nepřipravenost tehdejších amerických vojenských sil. V USA totiž po ukončení války vládli velký optimismus a na armádě se šetřilo. Vojáci se na začátku tohoto konfliktu pak museli vyrovnávat s určitou zaostalostí, ve srovnání s války chtivými a dobře vyzbrojenými protivníky. Vojenské vedení v USA od konce 2. světové války do začátku Korejského konfliktu neprovedlo významnější reorganizaci vojenské výzbroje. Často se pak stávalo, že v bojových akcích používali zastaralé typy zbraní ze světové války, které neodpovídaly požadavkům a potřebám tohoto válečného konfliktu.

B-29 bombarduje cíle v Severní Koreji

Tank M4 Sherman podporuje pěchotu

USS Missouri při střelbě na cíle na nepřátelském pobřeží

Severokorejský válečný památník

Milí přátelé, členové SPUSA! Chtěly bychom vám **doporučit návštěvu promítání ve vzdělávacím středisku SPUSA, Na Poříčí 6, Praha 1**, které se koná každý pátek od 15:00 hodin. Jsou promítány zejména cestopisné filmy ze severní a jižní Ameriky, Velké Británie a Austrálie. Ve filmech se dozvíte mnoho zajímavého o anglicky mluvících zemích (příroda, města, zvyky obyvatel atd). Celá akce trvá vždy přibližně 2,5 hodiny včetně přestávky na kávu nebo jiný nápoj.

Barbora Maštálková a Bohdana Kučerová

Mně se velmi líbil dvoudílný film *Generál Patton*, kterým jarní filmové pátky začaly. Ve filmu byla Pattonova osobnost skvěle vystižena. Jeho povaha, přísnost, strategické schopnosti velitele, vztah k vojákům apod. Ráda jsem si tento film zopakovala, i když jsem ho již dříve viděla.

Bohdana Kučerová

Mne zaujalo promítání o Velké Británii, protože mám k zemi osobní vztah. Na začátku devadesátých let jsem žila téměř rok v Londýně a myslela jsem si, že toto město dobře znám. Velice mne překvapila modernizace metropole. Metro, které je nejstarší na světě, a ve kterém i Londýňané se báli ještě před dvaceti lety cestovat kvůli vlastní bezpečnosti, má nyní nový vzhled a je vybaveno kamerovým systémem. Ve městě byly postaveny moderní budovy, ale starobylý ráz města nebyl narušen. Přes veškerou moderní výstavbu jsou zachovány londýnské rozsáhlé parky.

Barbora Maštálková

Na závěr bychom rády poděkovaly panu Zbyňku Liškovi, který filmy sestavil do tematických celků a též promítání technicky zajišťuje. Těšíme se na vaši návštěvu.

Naše společné webové stránky: <http://www.spusa.cz>. **Angličtina:** v našem Vzdělávacím středisku (od 15.15 do 16.15) každý čtvrtek. **Setkávání s promítáním filmů:** zatím každý pátek od 15.00. **Placení letošních členských příspěvků:** osobně nebo náš účet, který má čís: 135 135 383/ 0300 Poštovní spořitelny, tj. kdekoliv na poště nebo z bankomatu. Banka často neuvádí plátce, tj. je nutno dodat příslušný doklad pro kolegu Ing. J. Kohouta. Současně připomínám i prosbu na zaslání vašich příspěvků do Občasníku. Za pražskou pobočku Petr Jílek